

УДК 658.168.5 : 330

**ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ
СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ**

**ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ В СТРАТЕГИЧЕСКОМ УПРАВЛЕНИИ
СОВРЕМЕННЫМ ПРЕДПРИЯТИЕМ**

**INNOVATIVE ASPECTS IN STRATEGIC MANAGEMENT OF MODERN
ENTERPRISES**

Т. О. Сазонова, А. О. Касян

Т. А. Сазонова, А. А. Касян

T. A. Sazonova, A. A. Kasyan

Вступ: Інновації, інноваційні технології виробництва та управління є рушійною силою економічного зростання як на мікро-, так і на макрорівні. При цьому особливу увагу доцільно приділити системі стратегічного управління з акцентом на інноваційність менеджменту підприємства. **Мета:** Визначення характеру взаємозв'язку між інноваційною та стратегічною діяльністю сучасного підприємства та доведення необхідності його функціонування з використанням інноваційно-орієнтованого стратегічного підходу. **Методи:** логічного аналізу, аналізу та синтезу, схематичний. **Результати:** Забезпечення конкурентоспроможності підприємств, можливості їх виживання в сучасних складних економіко-політичних умовах господарювання серед іншого визначається інноваційною орієнтованістю стратегічного підходу до управління ними. **Висновки:** Для управління підприємством необхідно застосовувати інноваційний та стратегічний підходи задля отримання синергічного ефекту.

Ключові слова: інновації, стратегія, система стратегічного управління, інноваційна стратегія, інноваційна інфраструктура.

Введение: Инновации, инновационные технологии производства и управления является движущей силой экономического роста как на микро-, так и на макроуровне. При этом особое внимание целесообразно уделить системе стратегического управления с акцентом на инновационность менеджмента предприятия. **Цель:** Определение характера взаимосвязи между инновационной и стратегической деятельностью современного предприятия и доказательство необходимости его функционирования с использованием инновационно-ориентированного стратегического подхода. **Методы:** логического анализа, анализа и синтеза, схематический. **Результаты:** Обеспечение конкурентоспособности предприятий, возможности их выживания в современных сложных экономико-политических условиях хозяйствования среди прочего определяется инновационной ориентированностью стратегического подхода к управлению ими. **Выводы:** Для управления предприятием необходимо применять инновационный и стратегический подходы для получения синергетического эффекта.

Ключевые слова: инновации, стратегия, система стратегического управления, инновационная стратегия, инновационная инфраструктура.

Introduction: Innovations, innovative production technology and management is the driving force of economic growth both at micro and macro-level. Thus it is advisable to pay special attention to the strategic management with a focus on innovation management. **Objective:** Determining the relationship between innovation and strategic activities of modern enterprises and the need to bring its operation using the innovation -oriented strategic approach. **Methods:** logical analysis, analysis and synthesis, schematic. **Results:** Ensuring competitiveness of enterprises, the possibility of their survival in today's challenging economic and political environment management among other innovative orientation defined strategic approach to management. **Conclusions:** To control now need to apply innovative and strategic approaches to obtain a synergistic effect.

Keywords: innovation, strategy, system strategic management, innovation strategy, innovation's infrastructure.

Постановка проблеми. Нові умови функціонування, продиктовані міжнародними політичними та економічними змінами, що відбуваються в Україні та світі, вимагають від керівництва сучасних підприємств налаштовуватися на інноваційний тип розвитку. Саме інновації, інноваційні технології виробництва та управління є рушійною силою економічного зростання як на мікро-, так і на макрорівні. При цьому особливу увагу доцільно приділити системі стратегічного управління з акцентом на інноваційність менеджменту підприємства. Разом із розумінням необхідності нарощування інноваційного потенціалу, його ефективного використання, лівова частка сучасних підприємств, особливо агропромислового комплексу, працює на застарілих засадах функціонування та розвитку.

Аналіз останніх публікацій. Питанням теоретичних і практичних аспектів стратегічного управління підприємствами на інноваційній основі, формуванню інноваційного потенціалу та його використанню присвячені наукові розробки учених та дослідників таких як: С. Б. Довбня, С. М. Ілляшенко, Б. М. Мізюк, А. О. Найдовська, Л. М. Шульгіна, М.М. Хитько та інші. Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, присвячених питанням стратегічного управління, інноваційного розвитку, варто зазначити, що недостатньо висвітлені питання формування моделі стратегічного управління в сучасних умовах господарювання, що зумовлює актуальність та необхідність даного дослідження.

Мета статті. Визначення характеру взаємозв'язку між інноваційною та стратегічною діяльністю сучасного підприємства та доведення необхідності його функціонування з використанням інноваційно-орієнтованого стратегічного підходу.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що стратегічне управління відрізняється довгостроковістю, далекоглядністю, прагненням підпорядкувати загальну діяльність місії підприємства; формуванням системи сценаріїв розвитку

бізнесу та втілення того чи іншого проекту, залежно від умов зовнішнього та внутрішнього середовища. Однією з основних переваг стратегічного підходу, на наш погляд, є постійне прагнення до саморозвитку та підпорядкування менеджменту підприємства даному ідеалу функціонування. В цьому перманентному процесі провідна роль належить інноваційній діяльності підприємства, а, точніше, стратегічному управлінні на інноваційних засадах.

Встановимо взаємозалежність принципів ефективного стратегічного, інноваційного управління та загального менеджменту підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Принципи побудови ефективних систем стратегічного, інноваційного та загального менеджменту підприємства

Принципи стратегічного управління	Принципи інноваційного управління	Принципи загального менеджменту
Гнучкості	Адаптивності	Цілісності
Комплексності	Динамічності	Синергічності
Оптимальності	Самоорганізації	Пріоритетності інтересів
Ефективності	Саморегуляції	Емерджентності
Результативності	Саморозвитку	Оптимальності
Раціональності	Економії	Науковості
Відповідності	Ритмічності	Ієрархічності
Динамізму	Взаємоузгодженості	Автономності
Контролю	Техніко-економічний	Узгодженості
Системності	Ризику	Багатоаспектності
Ізоморфізму	Масштабності	Адаптивності
Цілісності	Поверненості та прибутковості	Прогресивності і перспективності
Адаптивності	Балансу інтересів	Оперативності
Сумісності	Визначеності пріоритетів	Економічності
Дисципліни	Рівноваги	Соціальності
Науковості	«Розумної» орієнтації	Комплексності

Джерело: складено на основі [1, с. 67-69; 2, с. 23-24; 3, с. 249; 4; 5].

Аналізуючи сукупність принципів побудови ефективних систем стратегічного, інноваційного та загального менеджменту підприємства, можемо констатувати їх подібність, що вказує на симбіоз даних управлінських категорій.

Взаємозв'язок та взаємозалежність системи стратегічного та інноваційного управління можливо зобразити схематично (рис. 1).

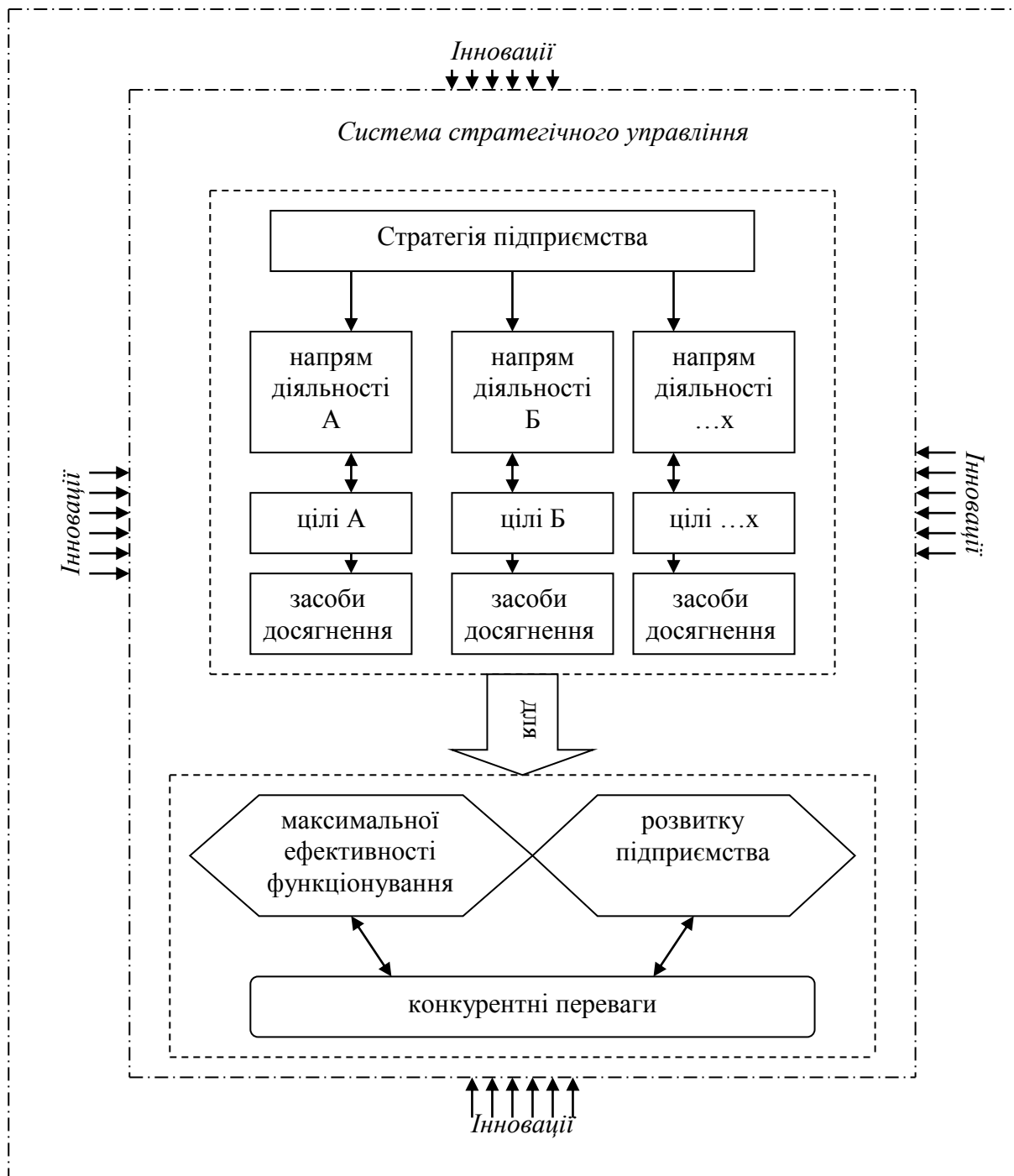

Рис. 1. Система інноваційно-орієнтованого стратегічного управління підприємства

Джерело: власна розробка

Таким чином, орієнтуючись на наступне визначення стратегічного управління: стратегія підприємства є встановленим набором напрямів діяльності (цілей і способів їх досягнення) для забезпечення максимально ефективного функціонування і розвитку підприємства за рахунок формування і раціонального використання його конкурентних переваг [6, с. 14], можемо констатувати той факт, що абсолютно всі складові стратегічного управління мають бути пронизані аспектами інноваційності.

Представимо наступний варіант системи стратегічного управління сучасного підприємства (рис. 2).

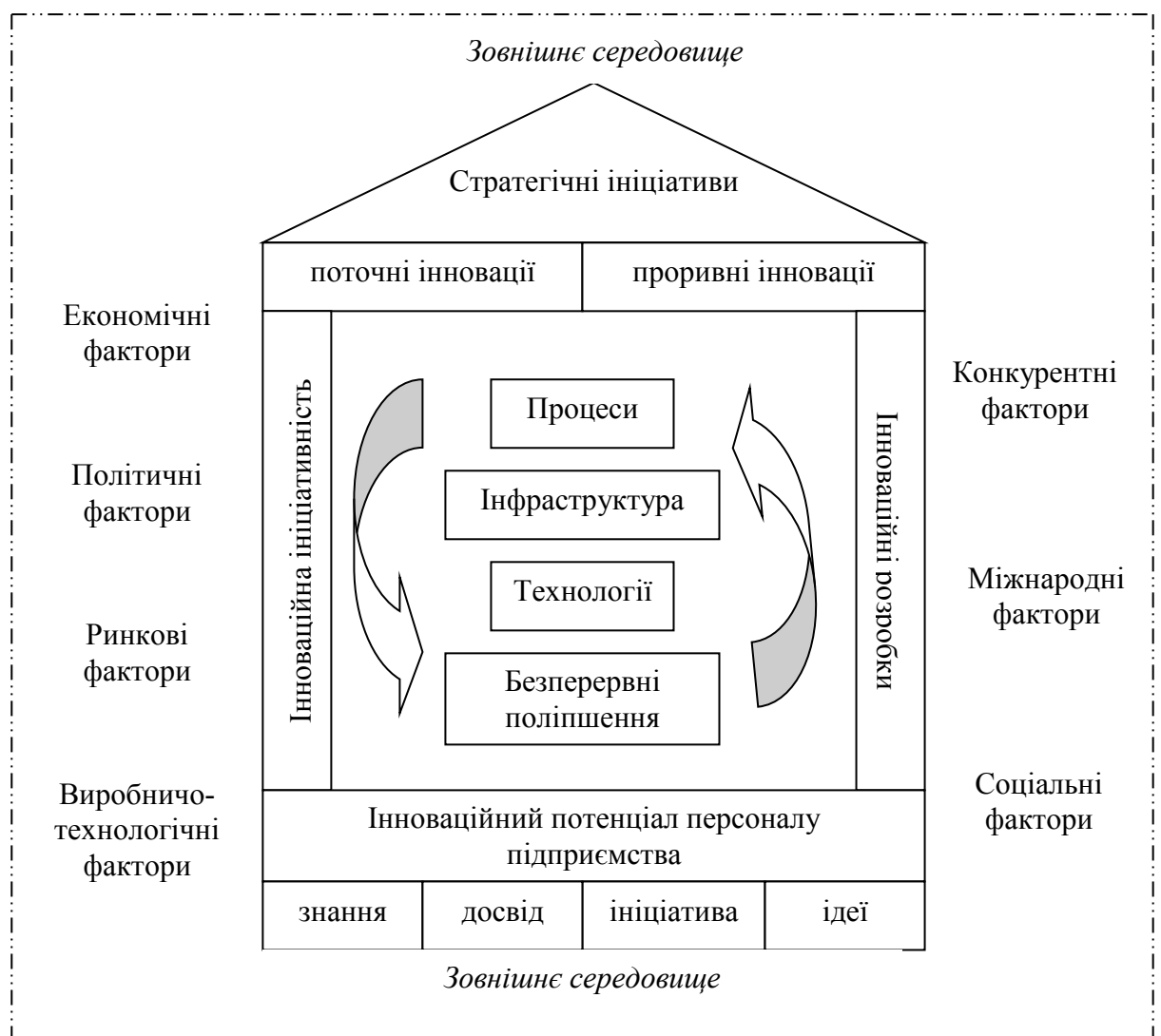

Рис. 2. Система стратегічного управління підприємством в сучасних умовах
Джерело: складено на основі [7, с. 152].

Виходячи з наведених на рис. 2 елементів системи стратегічного управління підприємством, варто зазначити, що не зважаючи на те, що базисом інноваційної стратегічної діяльності підприємства є інноваційний потенціал персоналу, важливість забезпеченості відповідною інфраструктурою важко недооцінити. До неї належать: наукові дослідження та конструкторські розробки, лабораторні випробування, прогнозування та стратегічне планування, контроль та аудит, система ресурсного забезпечення, маркетингових досліджень, інформаційного забезпечення, організаційна структура. Саме інфраструктура інноваційної стратегічної діяльності визначає подальші процеси, технології діяльності, сприяє або перешкоджає розвитку інноваційної ініціативності та створення інноваційних розробок.

Можемо виокремити наступні ознаки інноваційно-спрямованої стратегії підприємства (рис. 3).

Рис. 3. Ознаки інноваційно-орієнтованої стратегії підприємства

Джерело : складено на основі [8, с. 309]

В сучасних складних політико-економічних умовах функціонування українських підприємств, на наш погляд, особливо актуальним є їх перехід на інноваційну основу функціонування. Зокрема, це диктує необхідність пошуку нових джерел енергії, шляхів зниження собівартості продукції при збереженні належного рівня якості продуктів та послуг. Складнощі такого підходу до управління в сучасних умовах пов'язані з:

- підвищенням рівнем невизначеності кінцевих результатів за строками, витратами, якістю й ефективністю, що підсилюється нестабільністю та невизначеністю зовнішнього середовища;
- посиленням інвестиційних ризиків проектів, що потребує пошуку більш ризикових інвесторів;
- необхідністю змін в організації, іноді досить кардинальних, що може дестабілізувати роботу персоналу підприємства;
- наявності та розвитку забезпечуючої інфраструктури;
- можливістю сформувати ефективний мотиваційний механізм щодо здійснення інноваційної діяльності.

Разом з тим, на користь інноваційно-орієнтованого стратегічного підходу до управління свідчать наступні факти:

- прискорення постійного розвитку організації в умовах ринку;
- забезпечення переваги в конкуренції на основі лідерства в технології, якості продукції, послуг;
- визначення позиції на ринку, набору основних товарних ліній;
- сприяння лідерству в цінах;
- створення основ для суспільного визнання організації [9];
- оптимізація організаційних форм взаємозв'язків як всередині організації, так і за її межами;
- сприяння формуванню мотиваційних механізмів для подальшого розвитку обслуговуючої інфраструктури інноваційної діяльності.

Висновки. Отже, доцільність інноваційно-орієнтованого стратегічного підходу до управління сучасними підприємствами зумовлюється необхідністю

вирішення поточних проблем, викликаних невідповідністю господарювання потребам та вимогам вітчизняного ринку (і особливо зарубіжного), реаліям бізнесової діяльності, пов'язаних зі складним політико-економічним станом в Україні та пошуком шляхів та механізмів подолання означених негараздів та перешкоджають поступальному, результативному розвитку вітчизняних підприємств.

Список літератури

1. Харченко В. Принципи формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства / В. Харченко // Економіка. – 2014. – № 4 (130). – С. 66-70.
2. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком : [навч. посіб.] / С. М. Ілляшенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми : ВТД «Університетська книга»; К. : Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 324 с.
3. Квасницька Р. С. Особливості інноваційної діяльності підприємств у сучасних умовах / Р. С. Квасницька, Н. С. Ардашкіна // Вісник Хмельницьк. нац. ун-ту. – 2009. – № 6. – С. 249.
4. Полінкевич О. М. Принципи інноваційної діяльності в управлінні підприємством [Електронний ресурс] / О. М. Полінкевич // Луцький національний технічний університет. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_em/2010_7_2/37.pdf.
5. Притула В. І. Принципи формування та функціонування інтегрованої системи управління персоналом [Електронний ресурс] / В. І. Притула. – Режим доступу : <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/spec/120.pdf>
6. Довбня С. Б. Стратегія підприємства : [навч. посібник] – Довбня С. Б., Найдовська А. О., Хитько М. М. – Дніпропетровськ : НМетаАУ. – Частина 1. – 2011. – 71 с.
7. Долженко Р. А. Инновации в системе управления персоналом организации [Електронний ресурс] / Долженко Р. А. // Вестник Алтайского

государственного аграрного университета № 1 (99), 2013 149-153. – Режим доступу : http://www.asau.ru/files/vestnik/2013/1/Economics_Dolzhenko.pdf

8. Куценко Т. М. Теоретичні основи формування стратегії інноваційного розвитку в контексті інтенсифікації інноваційних процесів / Куценко Т. М. // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 4. – С. 308-317.

9. Генік О. Особливості інноваційної стратегії організації вітчизняних підприємств / Генік О. // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 165-169.